

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitali Dede împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea de a stabili pensia,

împotriva deciziei din 11 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 3ra-755/23

NR. PIGD 2-21186567-01-3ra-13072023)

Admisibilitatea recursului depus până la 01 septembrie 2023;

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: V. Dodon)
Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca)

19 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 20 decembrie 2021, Vitali Dede s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea de a stabili pensia.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, Vitali Dede a activat în organele de forță ale Republicii Moldova începând cu 29 ianuarie 1999, iar începând cu data de 01 octombrie 2021, în legătură cu acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, prin ordinul 114 ef. din 27 septembrie 2021, a fost disponibilizat din funcția de șef adjunct al Direcției Regionale Situații Excepționale UTA Găgăuzia a IGSU al MAI, cu dreptul de a beneficia de pensie.

3. Drept urmare, la 23 noiembrie 2021, i s-a adus la cunoștință decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Comrat) din 14 octombrie 2021, prin care i s-a acordat pensia pentru împlinirea vechimii în muncă în temeiul Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

4. Astfel, a indicat reclamantul că, examinând decizia respectivă, a constatat că, stagiul total luat în calculul pensiei este de 25 ani și 2 luni, însă, nefiind luată în considerare perioada care urma a fi inclusă cu avantaje în care a activat ca scafandru în corespundere cu prevederile pct. 8 lit. c) al HG 78 din 12 februarie 1984 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar”, și anume, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor, afacerilor interne corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciarelor, se acordă următoarele înlesniri: o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în toate funcțiile și specialitățile de scafandrier - în condiții stabilite de Ministerul Apărării și Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne.

5. A menționat că, perioada de 4 ani și 19 zile, urma să fie calculată cu înlesniri, cum a fost calculată de angajator, însă nu a fost luată în considerație la

stabilirea pensiei, deși potrivit Certificatului nr. 1067 din 13 octombrie 2021, eliberat de către angajatorul IGSU al MAI, vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei este de 27 ani 02 luni 28 zile.

6. A indicat că, la 25 noiembrie 2021, a înaintat cerere prealabilă către pârâtă, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Comrat nr.12/2021/31811 din 14 octombrie 2021, cu emiterea unei noi decizii privind stabilirea pensiei reieșind din vechimea în serviciu (stagiul total) de 27 ani 02 luni 28 zile.

7. La 13 decembrie 2021, a recepționat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-2235/21 din 10 octombrie 2021, prin care i s-a comunicat că cererea prealabilă a fost respinsă din motiv că, normele la care a făcut referire, pct. 8 lit. c) al HG 78 din 12 februarie 1984 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar”, sunt aplicabile doar militarilor, dar nu și angajaților Ministerului Afacerilor Interne.

8. Respectiv, reclamantul a menționat că, nu este de acord cu poziția expusă în răspunsul nr.D-2235/21 din 10 decembrie 2021 deoarece, este unul vădit ilegal și neîntemeiat, care îi lezează grav drepturile fundamentale, or, argumentele aduse privind respingerea cererii prealabile se datorează unei interpretări eronate a prevederilor legale.

9. A solicitat anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Comrat) nr.12/2021/31811 din 14 octombrie 2021, privind stabilirea pensiei lui Vitali Dede; anularea actului administrativ emis în procedura prealabilă nr.D-2235/21 din 10 decembrie 2021; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească pensia pentru vechime în serviciu, care constituie 27 ani 02 luni și 28 zile, în baza Certificatului nr.1067 din 13 octombrie 2021, eliberat de Direcția Regională Situații Excepționale UTA Găgăuzia, începând cu data de 02 octombrie 2021; compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 4 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin hotărârea din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea și s-au anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Comrat) nr.12/2021/31811 din 14 octombrie 2021, privind stabilirea pensiei lui Vitali Dede și actul administrativ emis în procedura prealabilă nr.D-2235/21 din 10 decembrie 2021, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească lui Vitali Dede, pensie pentru vechime în serviciu, care constituie 27 ani 02 luni și 28 zile, în baza certificatului nr.1067 din 13 octombrie 2021 eliberat de Direcția Regională Situații Excepționale UTA Găgăuzia, începând cu data de 02 octombrie 2021, s-au încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Vitali Dede, cheltuielile de judecată în sumă de 4 000 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

11. La 19 octombrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 01 februarie 2023, a prezentat motivarea apelului, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii sau declararea ca fiind inadmisibilă.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

12. Prin decizia din 11 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

13. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, perioada de activitate a lui Dede Vitali, de la 22 decembrie 2015 până la 31 decembrie 2019 pentru serviciul special/militar în cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență, specialitatea scafandru, în condițiile stabilite de Ministerul Afacerilor Interne, se raportează la prevederile pct.8 lit.c) al Hotărârii Guvernului nr.78/1994, în toate funcțiile și specialitățile de scafandru – în condiții stabilite de Ministerul Apărării și Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al MAI.

14. Instanța de apel a remarcat că, Vitali Dede face parte din categoria scafandrier, fiindu-i calculate înlesniri pentru perioada de la 22 decembrie 2015 până la 31 decembrie 2019 pentru serviciul special/militar în cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență în specialitatea scafandru în condițiile stabilite de Ministerul Afacerilor Interne, considerente din care, acesta are dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se o lună jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

15. În acest context instanța de apel a menționat că, Direcția Regională Situații Excepționale UTA Găgăuzia corect a efectuat calcularea vechimii în muncă cu avantaje a reclamantului prin Certificatul nr. 1067 din 13 octombrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale urmând să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Vitali Dede privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă calculată începând cu data de 23 decembrie 2020.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

16. La 18 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 02 august 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 11 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei decizii noi.

SOLICITAREA RECURENTULUI

17. În motivarea cererii de recurs Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a emis o decizie pripită nefiind studiate minuțios actele normative în vigoare care reglementează obiectul litigiului.

18. A reținut că, la caz este aplicabilă Legea nr.1544/1993 și actele normative emise în vederea executării și punerii în aplicare a legii respective, precum Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemul penitenciar”.

19. În același context, a remarcat că, potrivit prevederilor pct. 8) lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, persoanelor care cad sub incidența normei date, li se acordă înlesniri sub forma unei luni și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în toate funcțiile și specialitățile de scafandru - în condiții stabilite de Ministerul Apărării.

20. Respectiv, consideră că, perioada de activitate 22 decembrie 2015 – 31 decembrie 2019, în funcția și specialitatea de scafandrier, în cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al MAI, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 lit. c) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

21. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

22. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 11 aprilie 2023, dar a fost notificat recurentei, la data de 12 aprilie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 75).

23. La 18 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva deciziei din 11 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.77).

24. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentei la data de 06 iulie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 79).

25. La 02 august 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 11 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 81-82).

26. Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 11 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

28. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când:

a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;

b) recursul este depus în mod repetat;

c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;

d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1);

e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2);

f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

29. Art. XI alin.(3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) prevede:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

30. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, ținând cont de prevederile art. XI alin.(3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) citate supra, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

31. În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

32. Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

34. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

36. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

37. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele

articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

38. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

39. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi